

MALO ZA ŠALO, MALO ZA RES

ŽLAHTNE KOVINE

»Danes sem bil jaz edini v razredu, ki je vedel pravilni odgovor na učiteljevo vprašanje.«

»Odlično! Kaj pa je učitelj vprašal?«

»Kdo je razbil šipo na vratih.«

Pri naravoslovju:

“No, Buček, ti pa zdaj povej, koliko kosti imaš v telesu?”

“Najmanj dva tisoč petsto.”

Učitelj: “Zakaj pa me nisi včeraj poslušal, ko sem razložil, da je v človeškem telesu dvesto kosti?”

Buček: “Saj sem! Ampak sem danes zjutraj jedel sardine.”

Nagradna igra – KEMIJSKO DREVO

Na kemijsko drevo pravilno razporedi epruvete in bučke s kemikalijami in prikazal se ti bo napis.

**Ekipa Kemijskih novic ti želi
vesel božič ter
srečno novo leto 2020!**

✂ Rešitev oddaj v škatlico v učilnici kemije do 24. 12. 2019. Izžrebanega dobitnika čaka praktična nagrada.

Ime in priimek: _____ Rešitev: _____

Razred: _____

Novice pripravili: Mila Širok, Tiana Gorjup, Martina Devinar, Lina Žuber, Mija Drešček, Nikola Atanasovski in Taja Simoniti.

Mentorica: Darja Kašček

KEMIJSKE NOVICE

OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica/št. 44 - december 2019

IZDELAVA SVEČ

NOVOLETNA KEMIJA ZA PETOŠOLCE

EKSKURZIJA V SALONIT ANHOVO

ALI VEŠ?

AMONIJAK

Kemijska delavnica: **IZDELAVA SVEČ**

Oktober smo se učenci osmih in devetih razredov zbrali, da bi izdelali svečke za praznično tržnico. Najprej smo narezali vosek na majhne koščke ter ga segrevali in mešali, dokler se ni stopil. V vosek smo dodali tudi barve in dišave. Nato je vsak od nas dobil svoj lonček in vanj vлил vosek različnih barv. Zaporedje barv si je vsak izbral sam. Nismo izdelovali le navadnih sveč, ampak smo preizkušali tudi drugačne načine, da bi naredili svečo čim bolj zanimivo. Mešali smo različne barve voska, dodali bleščice, trdne koščke voska drugih barv ter led. Sveča z ledom nam je lepo uspela, saj so v sveči nastale luknje, ko se je led stopil.

Z nami sta bili tudi učiteljici Darja Kašček in Nina Rogelja, ki je čebelji vosek vlivala v posebne modele, kjer je dobil obliko živali ali rožast motiv. Ko pa so se dišeče sveče in figurice strdile, smo jih zavili v embalažo in jih pripravili za tržnico.

Mija Drešček, 9. c

KEMIJSKI POSKUS v domači kuhinji

»DIŠEČA SVEČA«

Potrebuješ:

- vosek, ki si ga priskrbiš v trgovini, lahko pa uporabiš tudi zdrobljeno staro neuporabno svečo (lahko je barvni ali beli vosek),
- povoskano vrvico (za stenj),
- eterična olja.

Pripomočki:

- kalup oz. model za vlivanje voska ali papirnati lonček,
- eno manjšo in eno večjo posodo,
- kuhinjski termometer (temperatura ne sme preseči 65 stopinj Celzija).

Postopek:

V manjšo posodo daj narezan vosek. Posodo postavi v večjo posodo z vodo in segrevaj toliko časa, da se vosek stali. Če je bele barve in bi ga želel obarvati, dodaj voščenko ustrezne barve. Ko se stali, dodaj nekaj kapljic eteričnega olja in vse skupaj pomešaj. Odstavi posodo z ognja. V kalup ali lonček na sredino postavi povoskano vrvico (zaveži jo na svinčnik, da ostane na sredini) in nato natoči še vosek. Pazi, da se stenj ne premakne! Počakaj, da se sveča popolnoma ohladi (lahko jo pustiš kar čez noč). Ko se ohladi, jo lahko vzameš iz kalupa in skrajšaš stenj na 1 – 2 cm od vrha sveče.

Tako imaš narejeno darilo za božič.

Martina Devinar, 9. a

NOVOLETNA KEMIJA ZA PETOŠOLCE

V sredo, 18. 12. 2019, smo avtorji Kemijskih novic petim razredom predstavili kemijo malo drugače z raznovrstnimi kemijskimi poskusi. Nikola ter njegova "asistentka" Taja sta uro pričela z meglico. To sta naredila s pomočjo suhega ledu. S pomočjo milnice in suhega ledu so nastali mehurčki, polni belega dima, katere so učenci lahko počili in

opazovali, kako se dim razpusti v ozračje. Naslednji poskus je bil z indikatorjem rdečega zelja. V šest čaš smo dali različne snovi, ki so se ob prisotnosti indikatorja obarvale v različne barve: roza, vijola, modro, rdeče ... Čarobni napitek je stvar, ki se zdi vsem zanimiva. Mi smo ga ustvarili s pomočjo vode ter kemikalij, ki so spreminjale barve, ko so med seboj reagirale. Napitek je ob prelivanju tekočine iz čaše v čašo spreminjal barvo. Učenci so bili očarani. Kaj pa sploh so kemijske vaje brez bruhanja vulkana? Otroke sta očarali Martina in Lina, ki sta pripravili dva različna vulkana, in sicer tako, da je pena burno izstrelila iz bučke. Otroci so lahko tudi sami malo eksperimentirali, saj je tako najbolj zabavno in poučno. Najprej so pobarvali rožice in jih postavili v vodo, nato so

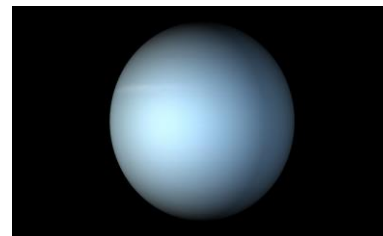

ugotavljali, kaj se zgodi, če popru, ki plava na vodi, dodamo detergent, ali če detergent dodamo v mleko, ki smo mu dodali barvila. Eksperimentirali so tudi s kokakolo in radensko. Kemijsko uro za petošolce smo zaključili s kemijskim šampanjcem.

Mija Širok. 9. a

ALI VEŠ, ... ?

- Planet Uran ima vonj po pokvarjenih jajcih. V ozračju planeta so namreč zasledili vodikov sulfid, zaradi katerega smrdijo tudi pokvarjena jajca.

- Ko drevesa še niso porasla dežele, so zemljo prekrivale velikanske gobe.

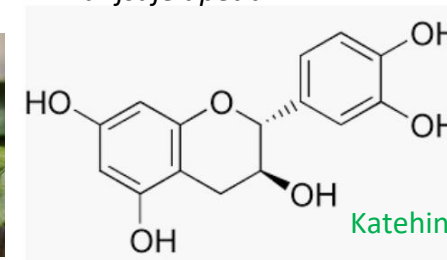

- Razdalja, ki jo povprečen človek prehodi v svojem življenju, je primerljiva z razdaljo 5 krogov okoli Zemlje.

- Z energijo povprečne strele bi lahko spekli 100.000 kosov kruha.

- Zeleni čaj vsebuje katehin, rastlinski produkt v procesu presnove, ki stabilizira raven sladkorja v krvi in zmanjšuje apetit.

Lina Žuber, 9. a

EKSKURZIJA V SALONIT ANHOVO

V ponedeljek, 18. 11. 2019, smo se učenci izbirnega predmeta Poskusi v kemiji in pisci Kemijskih novic odpravili v največjo tovarno cementa v Sloveniji, Salonit Anhovo. Takoj po četrti šolski uri smo se odpeljali proti Anhovem. Čez dvajset minut smo zagledali industrijski gigant v naši prelepi Soški dolini. Lepo so nas sprejeli.

Najprej so nam preko kratkega filma predstavili minerale, ki jih najdemo v bližnjem kamnolomu. Po ogledu smo si nadeli zaščitne čelade in zaščitne jopiče ter se razdelili v dve skupini. Ogledali smo si del proizvodnega procesa. Sprehodili smo se pod največjo rotacijsko pečjo,

dolga je 70 m, kjer je kar 1500° C, zato smo čutili vroč zrak. Z dvigalom smo se peljali na 150 m visok stolp, toplotni izmenjevalnik, iz katerega je lep razgled na tovarno, kamnolom in bližnje kraje.

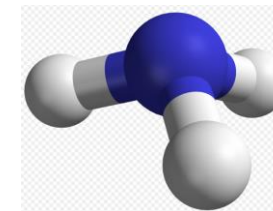
Šli smo tudi v kemijski laboratorij, kjer so nam pokazali nekaj zanimivih poskusov. Videli smo še komandno sobo, kjer imajo kontrolo nad vsemi stroji v tovarni ter oddelek za fizikalno analizo trdnosti in prožnosti betona. Ogled smo zaključili z reševanjem ankete.

Taja Simoniti, 9. c

PREDSTAVLJAMO VAM

AMONIJAK

MOLEKULSKA FORMULA: NH_3

DRUGO IME: **AZAN**

VIDEZ: brezbarven plin

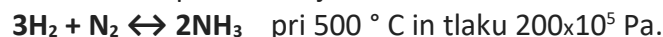
TALIŠČE: - 77,73° C; 195,42° K

VRELIŠČE: - 33,34° C; 239, 81° K

VONJ: oster

TOPNOST: dobro topen v vodi

Sinteza teče po naslednji enačbi:

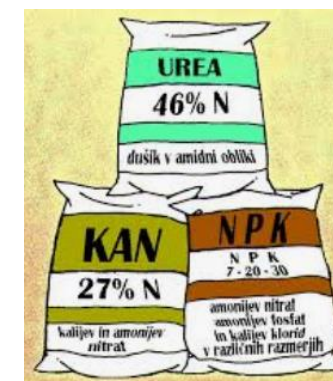
UPORABA:

- METALURGIJA: kot nosilec H_2 za toplotno obdelavo,
- KEMIJSKA INDUSTRIJA: kot kemijski reagent za proizvodnjo dušikove kisline, poliamidov, gnojil,
- HLAJENJE: kot hladilno sredstvo, saj se pri izparevanju amonijaka sprošča veliko toplote,
- ELEKTRONSKA INDUSTRIJA: kot procesni plin pri izdelavi polprevodniških naprav.

Amonijak je tudi sestavina nekaterih gospodinjskih čistil, najdemo ga tudi v barvi za lase.

ZANIMIVOSTI:

- Amonijak so najprej pridobivali iz živalskih iztrebkov in kot stranski produkt pri proizvodnji koksa iz črnega premoga.
- V majhnih količinah je prisoten tudi v ozračju, nastane pri trohnenju rastlinskih in živalskih ostankov.
- V plinasti obliki je amonijak prvi osamil Joseph Priestley leta 1774 in ga poimenoval "alkalni zrak".
- Iz amonijaka se proizvede približno 450 milijonov ton dušikovih gnojil letno.

Nikola Atanasovski, 9. c